

כחיים ימים, שמרו עליהם!

צילום: ניצן הפנר

בטיחות וגיהות

מאות חן וייזנגר, מנהל אגף גיהות, המוסד לבטיחות ולגיהות

גיליון 552
מאי 2016
אייר תשע"ו

מכון בטיחות ואיכות
אף באינטרנט
www.osh.org.il

מוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

התמודדות ומניעה של רעש מזיק

מאת אנדרי מטיאס, ראש מינהל הסברה, פרסום והוצאה לאור, המוסד לבטיחות ולגיהות

במוסד לבטיחות ולגיהות ערים לנושא הרעש המזיק במקומות עבודה ופועלים נמרצות למניעתו. בין השאר מקיים המוסד קורסים, הדרכות והרצאות לאלפי עובדים בנושא הרעש באמצעות ניידת הדרכה ייעודית, הדרכת פרונטליות במפעלים ובדיקות סביבתיות תעסוקתיות לרעש

מה עושים?

■ **רעש במשרד:** מקובל שהמשרד הוא אזור עבודה שקט יחסית ועוצמת הרעש בו לא תעלה על 65 דציבלים. עם זאת לא אחת נקלעים גם עובדי המשרד למצבים חרשים כמו הפעלה לאורך זמן של ציוד משרדי מרעיש, שיחות טלפון שהטונים בהן עולים, ישיבות סוערות במיוחד או רעש ממקור חוץ.

■ **רעש חיצוני:** אם הרעש המפריע מגיע מבחוץ יש למצוא לו פתרונות אקוסטיים, כמו חלונות בעלי זיגוג כפול. פתרון מסוג זה נחשב יקר, אך נמצא יעיל למדי ומומלץ לבצעו כבר בשלב התכנון והבנייה של מקום העבודה. חומרים שונים בולעי רעש יפחיתו את החזר גלי קול.

■ **פתרונות:** במקרה שמקור הרעש פנימי יש לבצע תחזוקה נכונה של הציוד המרעיש: התקנת גומיות על רגלים של כסאות חורקים, שימון צירי הדלתות, הרחקת הציוד המשרדי לחדר אחר וכיו"ב. על מנת לצמצם תלונות של עובדים על הפרעה מעמדות עבודה סמוכות יש לחווח בין עמדות העבודה וליצור בניהן מחיצות (אם עדיין אלו אינן קיימות). קיימים כיום אלמנטים 'חכמים' סופגי רעש שניתן להשתמש בהם, כמו תקרות אקוסטיות וקירות אקוסטיים, שימוש בציוד פחות מרעיש, שימוש באוזניות ואטמים. תחלופת עובדים תדירה באזורים חרשים במיוחד יכולה אף היא להקל. ■

כיצד מתמודדים עם בעיית הרעש?

להפחתת הרעש במקום העבודה יש כמה שיטות ודרכים, אך תחילה יש להעריך את עוצמת הבעיה והיקפה ולבחון מספר נקודות:

■ **עוצמת הרעש:** יש לבדוק את רמת הדציבלים במכשיר ייעודי. הבדיקה תבוצע על ידי גיהותן שהוכשר לכך;

■ **משך החשיפה של העובד לרעש:** האם הוא עומד בתקנות;

■ **סוג הרעש:** האם הוא תדיר - חלק משגרת העבודה; זמני - נובע משיפוצים, אדעקה; חריג - תקלה בציוד וכדומה; האם הרעש מתמשך או מתפרץ;

■ **מקור הרעש:** האם הוא חיצוני או פנימי;

■ **אופי העבודה:** האם נחוץ לה ריכוז;

■ **רגישותו של האדם העובד:** תלונות עובדים, מספך ואופייני. ■

קצר וכואב

אימץ את כפות ידיו והוכר מפגע עבודה

במשך 19 שנה שימש עובד הייצור כאיש אחזקה, במהלך אימץ את כפות ידיו תוך הפעלת לחצים חוזרים ונשנים על הגידים המכופפים את שורש כף היד. כתוצאה מהמאמץ התפתח אצל העובד נזק בכף היד, שהתבטא בכאבים חזקים במרפקים והגבלה בתנועות. לאחר בחינות חוזרות של המקרה הוחלט להכיר בו כמפגע עבודה. ■

היום, בשקט, נעסוק בנושא רעש

מאת חן וייזנגר, מנהל אגף גיהות, המוסד לבטיחות ולגיהות

אלפי עובדים במשק חשופים במקום עבודתם לרעש מזיק. חשיפה ממושכת למפלסי רעש גבוהים מהמותר עלולה לפגוע בשמיעה עד כדי חירשות. חשוב לדעת כי הפגיעות בשמיעה מנזקי הרעש הן מהשכיחות בין מחלות המקצוע ואיבוד השמיעה אינו הפיך

מי עובד ברעש מזיק?

על פי התקנה, יש עבודות או תהליכי עבודה שהעובד בהם נחשב כעובד ברעש מזיק, ללא תלות במשך הרעש ובעוצמתו, למשל ניקוי בהתזה באמצעות אוויר דחוס, הפעלת טורבינות וגרטורים, מכסחות דשא, חרמשים ממונעים, משורי שרשרת בעלי מנוע שריפה פנימית, ועוד.

■ **חובת המעסיק:** במקומות עבודה המוגדרים כעובדים ברעש מזיק מחויב המעסיק לבצע בדיקות רפואיות לעובד לפני תחילת העבודה ובדיקה חוזרת אחת לשנה, כאשר אחת לשנתיים עליו לערוך בדיקות סביבתיות תעסוקתיות של מפלסי הרעש. קל עליו לפרסם בתחנות העבודה השונות את גובה מפלסי הרעש המותרים בהן, לקוט פעולות להפחתת החשיפה של העובדים לרעש באמצעים שונים, להחליף ציוד מרעיש בציוד שקט יותר, לבודד את אזור הרעש, לספק לעובדים אמצעי מיגון אישיים, לדאוג לתחלופת עובדים ליד אזור הרעש ועוד.

■ **חובת העובד:** העובדים מצדם מחויבים להישמע להוראות המעסיק, לעשות שימוש נכון באמצעי המיגון האישיים, להתחשב בשאר העובדים ולהגן בהתאם. ■

הרגישות של העובד לרעשים תלויה במקום, בזמן, באופי העבודה, במצב החוץ ועוד. תלונות העובדים על רעש משתנות מאוד לאדם לאדם וההבחנה בין קול רצוי לרעש היא סובייקטיבית.

מה אומרות התקנות?

את מפלסי הרעש מודדים ביחידות דציבלים dB(A). המונח 'רעש מזיק' מוגדר בתקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש) התשמ"ד-1984 כ"רעש שמפלסו גבוה מהערכים המותרים בתקנות ועלול לגרום נזק בריאות לעובד החשוף לו במקום עבודתו".

במפעל או בכל מקום עבודה שבו עובדים ברעש מזיק תהיה החשיפה המשוקללת המותרת לרעש מתמשך והתקפי כמפורט בתקנה: כאשר מפלס הרעש היוני 85 דציבלים משך החשיפה המותר ליום עבודה, ללא שימוש באמצעי מיגון אישיים, הוא שמונה שעות. חשיפה למפלס רעש של 88 דציבלים, ללא אמצעי מיגון כמו אוזניות או אטמים, מותרת רק לארבע שעות ביום עבודה, וכן הלאה: כל עלייה של 3 דציבלים מצמצמת בחצי את זמן החשיפה המותר מבלי להשתמש באמצעי מיגון. ■

רעש במפעלי תעשייה, אתרי בנייה וחקלאות

מאת אנדרי מטיאס, ראש מינהל הסברה, פרסום והוצאה לאור, המוסד לבטיחות ולגיהות

בעיית הרעש משותפת למפעלי תעשייה, לאתרי בנייה ולעבודות חקלאיות. קיימות דרכים להתמודדות עמה, להלן כמה רעיונות

סליחה, מה אמרת???

מי ששמיעתו נפגעה מוצא את עצמו מנותק מהסביבה. זה מתחיל בקושי לנהל שיחה שקטה, בלא להבין את מה שמדברים אליו ובשמיעה מעומעמת וממשיך באובדן הנאות כמו האזנה למוזיקה.

■ **האם אתה בסיכון?** לפניך שאלון קצר. התשובות עליו יכולות לעזור לך לדעת אם אתה עובד בסביבה של רעש מזיק:

- האם עליך להגביר את קולך במהלך שיחה רגילה, בהיותך במרחק של כ-2 מ' מהאדם עמו אתה משוחח?

- האם אתה עובד בתעשייה חרשה, כמו בניין, נגרות או טקסטיל?

- האם שמיעתך מעומעמת בסוף יום העבודה ומשתפרת בבוקר המחרת?

אם ענית תשובה חיובית על אחת או יותר מהשאלות נראה שאתה בסיכון לסבול מבעיות שמיעה. ■

זהירות, חירשות!

ההשפעה השכיחה והמוכרת ביותר של הרעש המזיק היא על מערכת השמיעה. הגורמים המשפיעים על השמיעה במקומות עבודה הם עוצמת הרעש, משך החשיפה לו ורמת הרגישות של העובד. חשיפה ממושכת לרעש במפלסים מזיקים גורמת נזק לטווח ארוך, המתחיל בפגיעה זמנית בשמיעה. בשלב זה, הודות ליכולת ההחלמה של האוזן, כושר השמיעה חוזר, גם אם לאחר תקופה ממושכת. ואולם, כאשר אדם ששמיעתו נפגעה ממשיך להיות חשוף לרעש מזיק הפגיעה תלך ותחריף עד שייגרם לו נזק בלתי הפיך. במקרים רבים העובד מגלה את הפגיעה בשמיעה בשלב מאוחר מדי, כאשר הנזק כבר מוחלט.

נקים נלווים

החשיפה לרעש משפיעה ופוגעת לא רק בשמיעה. יש לה השפעות נוספות על העובד ועל מערכות הגוף, כמו למשל החשת קצב פעימות הלב, שינויים בלחץ הדם, השפעות פסיכולוגיות כגון עייפות, מתח נפשי, פגיעה בריכוז ועוד. חלק מהתופעות מוכרות גם כתגובה של הגוף למצבי לחץ (Stress), ומכאן כמובן גם לפגיעה בביצועי העובד, לירידה בתפוקה, חשיפה מוגברת לסיכונים בעבודה ולתאונה. ■

קצר וכואב

מעד ונפגע קשה בגבו

פועל באתר בנייה ברמת השחן נתקל במהלך עבודתו במוט ברזל, מעד ונחבל בראשו. צוותי איחוד הצלה 'דרור', מד"א ומשטרה העניקו לפצוע טיפול ראשוני במקום והוא הועבר למרכז הרפואי איכילוב במצב קשה. ■

התמונה מתוך האתר של המוסד לבטיחות ולגיהות

מוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מרכז המידע מודיע:

- יש לך בעיה או שאלה כללית או אישית בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה?
- האם אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות וגיהות, חומרים מסוכנים, מניעת תאונות וכד'?

פנה למרכז המידע ותיענה במהירות

ניתן לפנות טלפונית, באמצעות הפקס או בדוא"ל כל הפניות נשמרות בסודיות • התשובות ללא תשלום (למעט תשובות ליועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע רח' מזא"ה 22, תל אביב ת.ד. 1122 מיקוד 61010 דוא"ל: info@osh.org.il, טל. 03-5266455, פקס. 03-5266456

דע יותר - קבל יותר

הצטרף לחוג העמיתים של המוסד לבטיחות ולגיהות

צלצל: 03-7715210 / 03-7715214